

Náboženská výchova 2. ročník

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženstvo/ náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy na škole. Predmet umožňuje žiakom formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania, konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet, hľadať svoju vlastnú hodnotovú orientáciu.

Učebné osnovy kladú dôraz na žiaka a rozvinutie jeho kompetencií, ktoré sú potrebné pre jeho osobný život a život v spoločnosti. Obsah učiva sa rozdeľuje do troch lineárnych oblastí:

1. trojičný rozmer (v každom ročníku primerane spoznávať všetky tri božské osoby)
2. kristologický rozmer (primerane veku sprístupňovať tajomstvo vykupiteľského diela Ježiša Krista)
3. rozmer spoločenstva (primerane spoznávať dejiny cirkvi, význam slávenia spoločenstva)

Vyučovací predmet sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. NV je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú. Zároveň výučba predmetu nadväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

ISCED 2 – nižšie stredné vzdelávanie	
Názov predmetu:	Náboženská výchova
Ročník:	druhý
Časová dotácia:	1h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠVP:	1h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠkVP:	1h
Vyučovací jazyk:	slovenský

UČEBNÉ OSNOVY

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný vzdelávací predmet.

Ciele predmetu náboženská výchova

Spoznávať základné pravidlá komunikácie s Bohom a vzájomného spolunažívania s ľuďmi, vyplývajúce z Božieho zákona. Rozvíjať schopnosť života v spoločenstve na základe vzájomnej dôvery. Budovať postoj dôvery k Bohu. Pestovať návyk postojov otvorenosti pre dôverný vzťah s Bohom.

Kľúčové kompetencie

Komunikačné kompetencie:

Žiak objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie,

- vlastnými slovami vie vyjadriť svoje vnútorné pocity, vyjadruje svoje myšlienky v práci v skupinách, zapája sa do diskusie
- sústreďuje svoju pozornosť na toho, kto hovorí
- vie prispôbiť svoje vyjadrovanie sa v konkrétnej situácii
- v komunikácii používa vhodné slová a výrazy
- chápe obsah a zmysel počutého textu a vie naň reagovať
- svojimi slovami reprodukuje biblické posolstvo zmluvy Boha s človekom
- intuitívne rozumie neverbálnej a symbolickej komunikácii
- je otvorený pre obrazné vyjadrovanie
- dokáže kultivovaným spôsobom poprosiť o odpustenie
- aktívne a so záujmom počúva

kompetencie k učeniu sa:

Žiak je otvorený pre tvorivé myslenie,

- je otvorený pre tvorivé učenie sa prostredníctvom ponúknutých životných pravidiel podľa desatora
- je otvorený pre tvorivé učenie sa na biblických udalostiach

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými,

- primerane svojej detskej skúsenosti vie formulovať problém
- rozvíja postoj prehodnocovania negatívnych skutočností (dobro - zlo)

- spontánne a samostatne hodnotí vo svojom bezprostrednom okolí, čo sa mu páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré/zlé
- v rozsahu svojej detskej skúsenosti je pozorný voči morálnym konfliktom, je otvorený pre dobro

existenciálne kompetencie:

Žiak má základný náhľad k pochopeniu princípu hriechu ako slobodného a dobrovoľného prerušenia vzťahu s Bohom zo strany človeka,

- rozumie základnému správaniu spojenému s modlitbou
- je otvorený pre rozvoj vlastného svedomia a pripravený na tomto procese sa aj podieľať
- spoznávaním samého seba hodnotí svoje činy, dokáže si priznať vinu a viesť k náprave
- objavuje svoju hodnotu a jedinečnosť
- objavuje hodnotu a potrebu vzájomnej dôvery
- objavuje hodnotu čistého srdca
- objavuje hodnotu pravdy
- je otvorený pre nasledovanie ponúknutých biblických vzorov
- rozvíja vnímanie svojho vnútorného - duchovného sveta, a načúvanie hlasu svedomia
- je otvorený pre vnímanie kresťanskej nádeje
- objavuje potrebu jednoty medzi správaním navonok v súlade so svedomím
- vníma Desatoro ako pravidlá, ktorými Boh ukazuje ľuďom cestu k šťastiu a vzájomnej dôvere
- objavuje hodnotu dôvery dodržiavaním Božieho zákona
- objavuje hodnotu odpustenia
- sviatosť zmierenia chápe ako kresťanskú ponuku pre človeka a ako pomoc v situácii mravného zlyhania
- je otvorený pre aktívne podieľanie sa na príprave k sviatosti zmierenia
- intuitívne vníma silu odpustenia pre svoj vnútorný pokoj

sociálne a interpersonálne:

Žiak buduje vzťahy dôvery,

- formuje zdravé sebavedomie
- prejavuje úctu k jedinečnosti každého spolužiaka
- uvedomuje si svoju úlohu a rolu v rodine
- má pozitívny vzťah k sebe samému a k iným (rodičom, súrodencom, kamarátom)
- pravdovravnosťou sa aktívne zapája do budovania medziľudských vzťahov
- prejavuje úctu k starším, rodičom a iným ľuďom
- rozvíja vo svojom živote postoj prijímania a dávania
- má pozitívny vzťah k druhým ľuďom
- aktívne sa zapája do budovania medziľudských vzťahov v rovesníckom prostredí triedy
- učí sa spolupracovať v skupine rovesníkov
- poznáva úlohu starostlivého správania sa voči iným
- objavuje úlohu ľútosti a odpustenia pre budovanie dobrých vzťahov
- je otvorený pre „štedrosť“ v odpúšťaní (vníma odpustenie ako dar človeka človeku)

kultúrne:

Žiak sa orientuje v striedaní všedných dní a kresťanskej nedele, prežíva ich rozdielnú náplň a úlohu,

- intuitívne vníma posolstvo biblického textu, symbolickú reč,
- intuitívne vníma krásu umenia slova a obrazu
- vníma odpustenie ako múdrosť človeka

občianske:

Žiak vníma hodnotu majetku: osobného a spoločného, váži si majetok,

- dokáže správne zaobchádzať s majetkom (nepoškodzuje ho, chráni, požičané vráti)
- vníma Dekalóg ako pravidlá pre dobré spolunažívanie v ľudskej spoločnosti
- objavuje postoj zodpovednosti za iných
- rozvíja kritické myslenie pokusom o analýzu modelovej situácie príbehu otca a syna

Učebný plán

Časová dotácia pre náboženskú výchovu je **1 hodina týždenne**.

Obsahový štandard

• **Boh mi dôveruje (5h)**

- Krása, účelnosť a veľkoleposť prírody
- Svet – prejav dôvery Boha voči človeku
- Obraz rajskej záhrady
- Výchova k úcte k životu a zodpovednosti za životné prostredie

• **Dôverujem Bohu (6h)**

- Abrahám (povolanie Abraháma, odpoveď na Božiu výzvu)
- Modlitba (cvičenie ticha, modlitba ako posväcovania života)
- Boh a jeho meno
- Oslavujem Boha
- Sviatočný deň s TV a bez TV

• **Dôvera v rodine (6h)**

- Božie pozvanie do ľudskej rodiny /4. BP/
- Legenda o Lucii
- pozvanie do Božej rodiny /krst/
- človek ako neopakovateľné Božie dielo 5. BP/
- rodina ako spoločenstvo
- úlohy a roly v rodine
- Jakub a Ezau – narušenie vzájomnej dôvery

• **Dôverujeme si navzájom (4h)**

- výchova k citlivosti voči vyslovenému slovu, vete, prejavu
 - Čisté srdce
 - Osobný majetok
 - Boháč a Lazár
- **Desatoro – pozvanie k slobode a k dôvere (7h)**
 - Uzatvorenie zmluvy na Sinaji
 - Desatoro ako pravidlá
 - **Pozvanie na hostinu – obnovenie dôvery (5h)**
 - Milosrdný otec/márnotratný syn
 - Umenie povedať zlu „nie“, obrátiť sa
 - zmieriť sa s ľuďmi a s Bohom
 - Hostina lásky - sviatosť zmierenia

Výkonový štandard

- **Boh mi dôveruje**
 - porovnať človeka s ďalšími Božími dielami
 - uviesť príklady odlišnosti človeka od ostatných živočíchov
 - zdôrazniť jedinečnosť človeka a jeho zodpovednosť za svet
 - vnímať stvorený svet ako prejav Božej lásky a starostlivosti
 - prejaviť radosť a vďačnosť za Božie dielo stvorenia
 - s pomocou učiteľa navrhnuť a realizovať triedny environprojekt (návrhy: triedenie odpadu, zber surovín, upratanie školského dvora, vytvoriť v triede živý kútik a pod.)
 - reprodukovať biblický príbeh o rajskej záhrade a prostredníctvom symbolickej reči o rajskej záhrade spoznať šťastie človeka spočívajúce v blízkosti Boha a v konaní dobra
 - na príkladoch rozlíšiť dobro od zla
 - na modelovej situácii vnímať krivdu spôsobenú nesprávnym rozhodnutím
- **Dôverujem Bohu**
 - na konkrétnom príklade opísať hlavné znaky a prejavy ľudskej dôvery
 - reprodukovať biblický príbeh
 - vnímať potrebu človeka niekomu veriť
 - vnímať Božiu lásku
 - na príklade rozhovoru opísať potrebu medziľudského dialógu a potrebu modlitby
 - stíšiť sa a načúvať
 - vnímať Boha ako toho, ktorému môže veriť a o všetkom mu povedať
 - jednoduchým spôsobom formulovať modlitbu vlastnými slovami
 - vysvetliť potrebu pravidelnosti v modlitbe, význam používania mena v živote človeka
 - s úctou volať spolužiakov po mene

- vysvetliť význam používania Božieho mena ako vyjadrenia Božej blízkosti
 - pozorovať životný rytmus striedania práce a odpočinku
 - jednoduchým spôsobom opísať nedeľu ako Boží dar pre človeka
 - objaviť zmysel slávenia nedele a zapojiť sa do jej slávenia
- **Dôvera v rodine**
 - opísať rodinu ako miesto istoty, lásky a dôvery
 - jednoducho nakresliť symboly krstu
 - vysvetliť jednotlivé krstné symboly
 - opísať význam krstného mena
 - reprodukovať príbeh o Jakubovi a Ezauovi
 - pomocou biblického príbehu opísať dôsledky narušenia dôvery
 - prejaviť úctu k rodičom a k iným ľuďom
 - formulovať modlitbu za rodičov
 - konkrétnymi skutkami slúžiť rodine
- **Dôverujeme si navzájom**
 - prepojiť posolstvo biblického príbehu O boháčovi a Lazárovi so svojím životom
 - na modelovej situácii vyjadriť potrebu čistého srdca
 - uviesť príklady osobného a spoločného majetku
 - navrhnúť rôzne spôsoby ochrany majetku
 - v skupine realizovať jednoduchý triedny projekt pomoci iným
- **Desatoro – pozvanie k slobode a k dôvere**
 - reprodukovať príbeh o Mojžišovi
 - chronologicky usporiadať podľa obrazov dej príbehu
 - určiť kľúčový moment a pointu príbehu
 - opísať udalosť uzatvorenia zmluvy Boha s ľuďmi na základe porozumenia biblického textu
 - reprodukovať Desatoro s pomocou učiteľa
 - sumarizovať a aplikovať nadobudnuté poznatky učiva ročníka na konkrétnych modelových situáciách
 - vnímať hlas svedomia a načúvať mu
 - hodnotiť jednoduchým spôsobom svoje konanie v súlade so svedomím
- **Pozvanie na hostinu – obnovenie dôvery**
 - reprodukovať biblický príbeh O milosrdnom otcovi
 - jednoduchým spôsobom vysvetliť súvis medzi správaním sa mánotratného syna a vlastným rozhodovaním sa
 - aktualizovať posolstvo biblického príbehu na svoj osobný život
 - reprodukovať ľútosť mánotratného syna na základe porozumenia príbehu
 - objaviť rozmer ľútosť a odpustenia pre budovanie dobrých vzťahov
 - vyjadriť radosť z odpustenia
 - formulovať následky konania zla na život človeka
 - formulovať vlastnými slovami ľútosť

Prierezové témy

Sú integrované do jednotlivých tematických celkov.

Učebné zdroje:

- Učiteľ má k dispozícii metodický materiál v metodickej príručke katolíckeho náboženstva pre druhý ročník základných škôl „Cesta dôvery“, vydanéj Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n.o. v Spišskej Novej Vsi (momentálne v distribúcii).
- Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy, CD, fólie pre spätnú projekciu. Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti. Možnosť využitia pracovného zošita pre druhý ročník ZŠ „Cesta dôvery“, vydaného KPKC, n.o., Spišská Nová Ves.
- K neodmysliteľným zdrojom patrí: Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

Hodnotenie predmetu

Predmet sa hodnotí slovne, nakoľko náboženská výchova nie je klasifikovaná. Na vysvedčení bude záznam absolvoval/a.

Žiaci sú motivovaný pochvalou, uznaním ocenením. Pri praktických aktivitách je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešených úloh.

Pri hodnotení sa zohľadňuje tiež pravidelná príprava žiaka na vyučovanie, pravidelná domáca príprava, aktívna účasť žiaka na vyuč. procese. Cieľom je dôraz na nonkognitívnu zložku výchovno – vzdelávacieho procesu s dôrazom na sebauvedomovanie, sebavýchovu a sebareflexiu osobnosti žiaka a kultivovanie jeho citu, porozumenia a solidarity pre ochranu prírody i kultúrnych hodnôt.

Dôležitou súčasťou je utváranie vlastných postojov prostredníctvom rozmanitých činností ako i vytváranie vzťahu k Bohu a budovanie praktickej viery.